

Europos restruktūrizavimo stebėjimo centras – vienintelis visos Europos duomenų šaltinis

Informacinis dokumentas

„Restruktūrizavimas gali skatinti ekonominę ir socialinę pažangą tik jei teisingai numatomi restruktūrizavimo pokyčiai, jei restruktūrizuojamos įmonės gali imtis korekcinų priemonių ir sparčiai bei veiksmingai valdyti reikiamus pokyčius ir jei valdžios institucijos padeda sukurti tinkamas sąlygas.“

„Social Agenda“ Nr. 27 – Prisaikymas prie pokyčių – ES požiūris į restruktūrizavimą, Europos Komisija, 2011 6 20

KOKIA yra situacija?

Restruktūrizavimas nėra naujas reiškinys. Jis visuomet buvo įprasto verslo ciklo dalis, kadangi įmonės turi prisitaikyti, kad išlaikytų savo konkurencingumą. Labai dažnai restruktūrizavimas vertinamas neigiamai, kaip reiškinys, kuris daro žalingą poveikį užimtumui arba darbo sąlygoms, taip pat vietos ir regionų ūkiui. Vis dėlto restruktūrizavimą vykdant veiksmingai ir efektyviai, darbuotojai gali išsaugoti darbo vietas arba rasti kitas lygiavertes darbo vietas, jeigu yra priversti palikti savo dabartinę darbovietę.

Pavyzdinėje iniciatyvoje „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“, kuri yra strategijos „Europa 2020“ dalis, teigiama, kad Europos Komisija „sieks skatinti sunkumų patiriančių sektorių restruktūrizavimą, kad jie pereitų prie veiklos, orientuotos į ateitį, sparčiai perkeltant įgūdžius į besiformuojančius sparčiai augančius sektorius ir rinkas“, o valstybės narės turės „glaudžiai bendradarbiauti su skirtingų sektorių suinteresuotosiomis šalimis <...> kad būtų nustatytos kliūtys, ir bendrai tirti, kaip palaikyti tvirtą pramonės ir žinių bazę.“

Abiem atvejais galėtų padėti Europos restruktūrizavimo stebėjimo centras (ERM), kuris kol kas yra vienintelis Europos Sąjungoje informacijos apie įmonių restruktūrizavimą šaltinis, teikiantis duomenų apžvalgą ir informaciją apie nacionalinę pagalbą restruktūrizacijai.

KODĖL naudojama šia stebėjimo priemone?

Nepaisant tikėtino didelio restruktūrizavimo poveikio užimtumui, prieš įsteigiant ERM buvo imtasi tik kelių sisteminių priemonių restruktūrizavimo veiksnių pobūdžiui bei apimčiai, taip pat jų poveikiui visai Europos Sąjungai įvertinti. Kadangi nesama jokių išsamių Europos mastu atliktų įmonių restruktūrizavimo tyrimų, ERM laikomas svaria alternatyva ir kol kas geriausiu ir vieninteliu sprendimu, kuris užpildo esamą spragą. Nors ERM veikiau leidžia spėti, o ne realiai parodo restruktūrizavimo apimtį ir jo padarinius užimtumui, jis pateikia aiškias kryptis ir išsamią informaciją tolesnei kokybinei analizei.

Taip pat surinkta nacionalinių pagalbos priemonių, skirtų restruktūrizuojamoms įmonėms ir jų darbuotojams, pavyzdžių, kad būtų galima pateikti įvairių galimybių apžvalgą ir dalytis idėjomis. Nors ši priemonė turi akivaizdžių trūkumų, o ryšys tarp restruktūrizavimo bei užimtumo yra ir sudėtingas, ir painus, ypač per šį visuotinį ekonomikos nuosmukį, ERM yra vertingas informacijos šaltinis Europos strategijų kūrėjams, nes leidžia įvertinti įmonių restruktūrizavimo mastą visoje Europoje.

KAS yra ERM?

ERM tikslas – stebėti restruktūrizavimo veiklą 27 ES valstybėse narėse ir Norvegijoje. Restruktūrizavimo procesų poveikis užimtumui vertinamas pasitelkiant nuo 2002 m. visų valstybių narių dienraščiuose ir verslo leidiniuose spausdinamus restruktūrizavimo skelbimus. ERM nesukuria išsamaus ir smulkaus darbo vietų kūrimo ir naikinimo Europoje vaizdo, tačiau atspindi skelbiamus masinius restruktūrizavimo procesus. Dideli darbo vietų naikinimo ir kūrimo pokyčiai tam tikroje šalyje gali prasidėti dėl nedidelio masto darbo vietų kūrimo ir naikinimo. Tačiau didelio

masto procesai nepaprastai svarbūs, nes tam tikroje srityje gali turėti svarbių pasekmių, kelti rimtų problemų socialinei sanglaudai ir lemti būtinybę imtis veiksmingų kolektyvinių veiksmų. Taip pat kadangi informacija apie įmonių restruktūrizavimą ERM pateikiama gerokai anksčiau, nei imamas mažinti darbuotojų skaičius, ERM visoms suinteresuotosioms ir pokyčių numatymo ir valdymo procese dalyvaujančioms šalims leidžia nustatyti sektorius ir šalis, kuriuose trumpuoju arba vidutiniu laikotarpiu greičiausiai vyks nemenki restruktūrizavimo procesai.

ERM ne tik registruoja esminius aprašomuosius ir kiekybinius duomenis apie konkrečius restruktūrizavimo procesus, bet ir nuo 2011 m. renka aiškinamųjų ir nebaigtinių nacionalinės pagalbos priemonių duomenis, kad padėtų įmonėms ir susijusiems darbuotojams numatyti finansavimą ir vykdyti restruktūrizavimą. Taip siekiama informuoti strategijų kūrėjus bei kitas suinteresuotąsias šalis apie tai, kokios rūšies priemonės yra galimos ir galėtų būti pritaikomos arba naudojamos kuriant strategijas.

Kokie INFORMACINIAI DOKUMENTAI rengiami?

Su ERM rengiamais informaciniais dokumentais galima lengvai susipažinti ir jų atsisiųsti iš *Eurofound* interneto svetainės.

- Standartiniu formatu (vadinamajame duomenų lape) pateiktų restruktūrizavimo atvejų duomenų bazė, kurioje galima atlikti paiešką, atnaujinama kasdien. Kiekviename duomenų lape nurodoma informacija apie įmonę, jos dydį, veiklos vietą ir sektorių, restruktūrizavimo rūšį, paskelbtų kuriamų arba naikinamų darbo vietų skaičių bei numatomą tvarkaraštį, taip pat pateikiama glausta restruktūrizavimo priežasčių santrauka. Ši informacija grindžiama nacionalinių žiniasklaidos šaltinių skelbimais apie įmonių restruktūrizavimą. Galima ieškoti konkrečių atvejų pagal įvairius paieškos kriterijus (pvz., šalį, sektorių, restruktūrizavimo rūšį, paskelbimo datą).
- ERM kiekvieną *ketvirtį* apžvelgia pagrindines Europos restruktūrizavimo ir jo poveikio užimtumui tendencijas, atsižvelgdamas į per tris paskutinius mėnesius surinktus duomenų lapų duomenis. Šiame *ketvirtiniame* pranešime apžvelgiami aktualūs rodikliai, kaip antai BVP augimas ir nedarbo lygis, taip pat pateikiami ERM surinkti praėjusio ketvirčio duomenys. Be to, kiekviename leidinyje apibūdinami pavieniai restruktūrizavimo arba smarkiai paveiktų sektorių pavyzdžiai.

- ERM restruktūrizavimo pagalbos priemonių duomenų bazėje teikiama informacija apie vyriausybių, darbdavių organizacijų ir profesinių sąjungų visoje Europoje siūlomų aiškinamųjų priemonių ypatybes, susijusias šalis, finansavimo šaltinius, pranašumus, trūkumus ir pasekmes, kad būtų galima numatyti ir vykdyti restruktūrizavimą. Konkrečių priemonių galima ieškoti pagal valstybę, priemonės etapą ir rūšį, finansavimo šaltinį ir susijusias šalis.
- ERM metinėse ataskaitose dėmesys skiriamas konkrečiai temai, kuri atspindi tuomečius politikos prioritetus. Be to, jose pateikiama pastarųjų metų restruktūrizavimo procesų santrauka. Ataskaitose atlikta analizė iš esmės grindžiama ERM duomenimis, taip pat iš kitų šaltinių gauta informacija (pvz., Eurostato darbo jėgos tyrimu (DJT)). Glausta metinės ataskaitos santrauka skelbiama visomis oficialiomis Europos Sąjungos kalbomis.
- Lyginamosiose analitinėse ataskaitose teikiama informacija apie įvykius ES ir nacionaliniu lygmenimis pagal konkrečias temas (pvz., įmonių perkėlimo, bankroto ir t. t.), įskaitant įmonių pavyzdžius.

KAIP tai veikia?

ERM gauna duomenų lapus iš korespondentų tinklo, o korespondentai renka duomenis apie įmonių restruktūrizavimą, kasdien peržiūrėdami kiekvienos valstybės narės ir Norvegijos specialią spaudą apie ekonomiką. Jie registruoja tuos įmonių restruktūrizavimo atvejus, kurie daro įtaką mažiausiai vienai šaliai, dėl kurių skelbiama apie mažiausiai 100 kuriamų arba naikinamų darbo vietų arba kurie paveikia bent 10 proc. darbo jėgos tose darbovietėse, kuriose dirba daugiau kaip 250 žmonių. ERM duomenų lapuose taip pat fiksuojami tarptautiniai restruktūrizavimo atvejai.

KAS toliau?

Toliau plėtojant ERM bus tiriamos galimybės įvesti duomenis į daugiau skaitmeninių šaltinių. Be to, tolesnė veikla apims visų pirma kokybinių duomenų bazės įvesčių tobulinimą, siekiant geriau aprašyti ir analitiškai išnagrinėti tikslus ERM duomenis. Žvelgiant iš kokybinės perspektyvos, ERM gali pasiūlyti daugybę galimybių: tai naudingas šaltinių rinkinys restruktūrizavimo rūšims tirti, pavyzdžiams apie pažangias įmonių restruktūrizavimo praktikas pagal sektorių nagrinėti, ilgalaikiai restruktūrizavimo atvejų stebėsenai užtikrinti ir ne tik tai.

Papildoma informacija:

Su ERM veikla galima susipažinti Eurofound interneto svetainėje (<http://www.eurofound.europa.eu/emcc/>) arba susisiekus su Sara Riso, mokslinių tyrimų pareigūne (sri@eurofound.europa.eu) dėl duomenų lapų arba su Funda Celikel-Esser (fce@eurofound.europa.eu) dėl informacijos apie restruktūrizavimo pagalbos priemones.

Prašome susipažinti su duomenų naudojimo sąlygomis.